

Kommunal VA-plan Bollnäs kommun

VA-Översikt

Arbetsgrupp:

Erik Nordgren
Björn Wallden
Martin Blixt
Per Lindqvist
Ylva Jedeback Lindberg
Åke Holm
Johan Pehrers
Boel Nyberg

Samhällsbyggnadskontoret
Samhällsbyggnadskontoret
Samhällsbyggnadskontoret
Teknik-, service och fritidsförvaltning
Helsingevatten AB
Helsingevatten AB
Helsingevatten AB
SWECO

Samhällsbyggnadskontoret
Bollnäs kommun
Stadshusetorget
821 80 Bollnäs
T 0278-250 00 (vxl)
www.bollnas.se

INNEHÅLL

Allmänt om VA-Översikten	4
Styrande dokument och lagstiftning	5
Naturgivna förutsättningar	6
Miljökvalitetsnormer vatten	6
Sjöar och vattendrag	6
Grundvatten	10
Känsliga recipienter	11
Strandbadvatten	11
Övriga känsliga recipienter	12
Grundvattenresurser	13
Skyddsvärda grundvattenresurser	13
Vattenskyddsområden	13
Framtida utveckling	14
Befolkningsutveckling	14
Planerad ny bebyggelse	14
Framtida krav på VA-försörjningen utanför verksamhetsområde	14
Framtida krav på VA-försörjningen inom verksamhetsområde	14
Tekniska förutsättningar	16
Inom verksamhetsområde	16
Vatten- och avloppsförsörjning	16
Ledningsnät	19
Dagvatten	19
Utanför verksamhetsområde	19
Enskilt VA	19
Gemensamhetsanläggningar för vatten och avlopp	20
Förutsättningar i VA-utredningsområden	23
Industrier och deponier	35
Dagvatten	35
Bilaga 1.	36

ALLMÄNT OM VA-ÖVERSIKTEN

Denna VA-översikt belyser nuläget inom Bollnäs kommuns VA-försörjning. VA-översikten omfattar en beskrivning och bedömning av VA-försörjningen inom och utanför det nuvarande kommunala verksamhetsområdet. Till VA-översikten hör ett antal kompletterande kartor. VA-översikten utgör ett underlag i det fortsatta arbetet med VA-policy och VA-plan.

VA-översikten har tagits fram av Boel Nyberg och Håkan Danielsson på Sweco i samarbete med en arbetsgrupp av tjänstemän på Helsing Vatten AB samt Samhällsbyggnadskontoret och Teknik, Service- och fritidsförvaltningen i Bollnäs kommun.

I Bollnäs kommun sköter och administrerar Helsing Vatten den allmänna VA-anläggningen.

VA-planeringen i Bollnäs kommun utgår från den metodik som tagits fram av Havs- och Vattenmyndigheten och som redovisas i rapport 2014:1 "Vägledning för kommunal VA-planering".

Ett arbete med att ta fram en ny Översiktsplan pågår. Den nu gällande översiktsplanen för Bollnäs är från 1990. Fördjupade översiktsplan finns från 1995 för Bollnäs tätort. Översiktsplanen tar höjd för år 2030, vilket även Bollnäs kommuns VA-plan gör.

STYRANDE DOKUMENT OCH LAGSTIFTNING

VA-planeringen inom Bollnäs kommun påverkas av flera lagstiftningar, regelverk och direktiv. Nedanstående lagar och regler rör för närvarande VA-planeringen inom kommunen. En sammanfattning av dessa lagar och övriga styrande dokumenten bifogas i bilaga 1.

- Vattentjänstlagen
- Anläggningslagen
- Plan- och bygglagen
- Miljöbalken-
- Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten
- Livsmedelsverkets råd om enskild vattenförsörjning
- Skydd av vattentäkter med lokala hälsoskydds-föreskrifter
- Nationella och regionala miljömål
- Vattendirektivet och Vattenmyndighetens åtgärdsprogram

En viktig lagparagraf i det här sammanhanget är § 6 i Vattentjänstlagen som beskriver kommunens skyldighet att anordna vatten- och avloppslösningar;

"Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va- anläggning."

I arbetet med Gävleborgs miljömål har ett åtgärdsprogram för 2014-2020 tagits fram där några åtgärder kan relateras till VA-planeringsarbetet:

- Se över befintliga vattentäktsområden. Vid behov revidera eller bilda vattenskyddsområden. (Miljömål: Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö)
- Alla länets kommuner bör ha tagit fram en dagvattenstrategi. (Miljömål: Giftfri miljö)
- Fortsätta ett systematiskt arbete med att åtgärda enskilda avlopp. (Miljömål: Giftfri miljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet)

I Bollnäs kommun finns ett antal Lokala miljömål beslutade i kommunfullmäktige 2013-05-27. Några miljömål kan relateras till VA-planeringsarbetet:

- Tillsynsprojektet gällande bristfälliga enskilda avloppsanläggningar ska fortgå och avslutas, senast 2020. (Miljömål: Ingen övergödning)
- Utredda krav på, samt förutsättningar och behov av reservvattentäkt, senast 2015. (Miljömål: Grundvatten av god kvalitet)
- Inventera vattenskyddsområden med avseende på riskobjekt, senast 2020 (Miljömål: Grundvatten av god kvalitet)
- Skydda geologiska formationer med betydande grundvattentillgångar via fysisk planering. Detsamma gäller för alla vattenförekomster som används för uttag av dricksvatten. Senast 2020. (Miljömål: Grundvatten av god kvalitet)

I arbetet med Bollnäs översiktsplan 2014 vill Bollnäs kommun verka för att nationella och lokala miljömål uppfylls samt att miljö kvalitetsnormerna för vatten och luft möts.

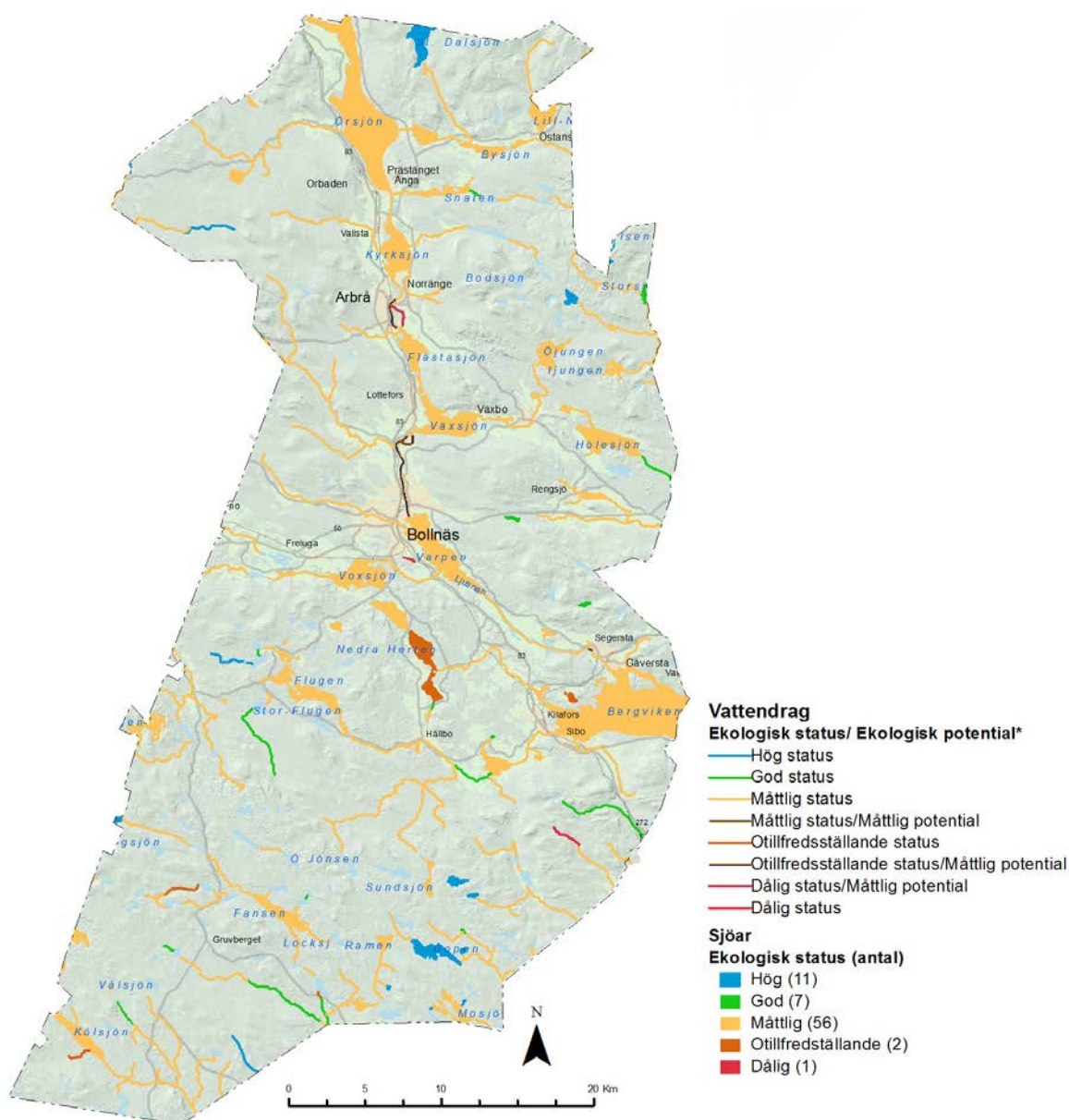
NATURGIVNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Miljö kvalitetsnormer vatten

Sjöar och vattendrag

Ekologisk status bedöms utifrån hur växt- och djurliv, vattnets vägar och flöden, struktur på botten och stränder, samt fysikalisk-kemiska förhållandena avviker från vad som betraktas som naturliga förhållanden.

Vad gäller ekologisk status i Bollnäs kommun har de flesta vattendragen och sjöarna måttlig ekologisk status. Några mindre sjöar och vattendrag har otillfredställande och dålig ekologisk status. Se vidare på karta 1.

Karta 1. Ekologisk ytvattenstatus i Bollnäs kommun

De flesta sjöar och vattendrag är påverkade av fysiska förändringar, som tex rensning för flottning av timmer eller vattenkraftsreglering, vilket medför att dessa ytvatten totalt sett får måttlig ekologisk status. Även problem med försurning förekommer i kommunen vilket orsakar otillfredsställande ekologisk status.

Flera vattenförekomster i Bollnäs är även påverkade övergödning vilket ger dem måttlig, otillfredsställande och dålig status. De sjöar och vattendrag som har en övergödningproblematik ligger alla i anslutning till jordbruksmark. Enskilda avlopp kan även vara en bidragande källa till de sjöar som är påverkade av övergödning. Sjöar och vattendrag med övergödningproblematik redovisas på karta 2.

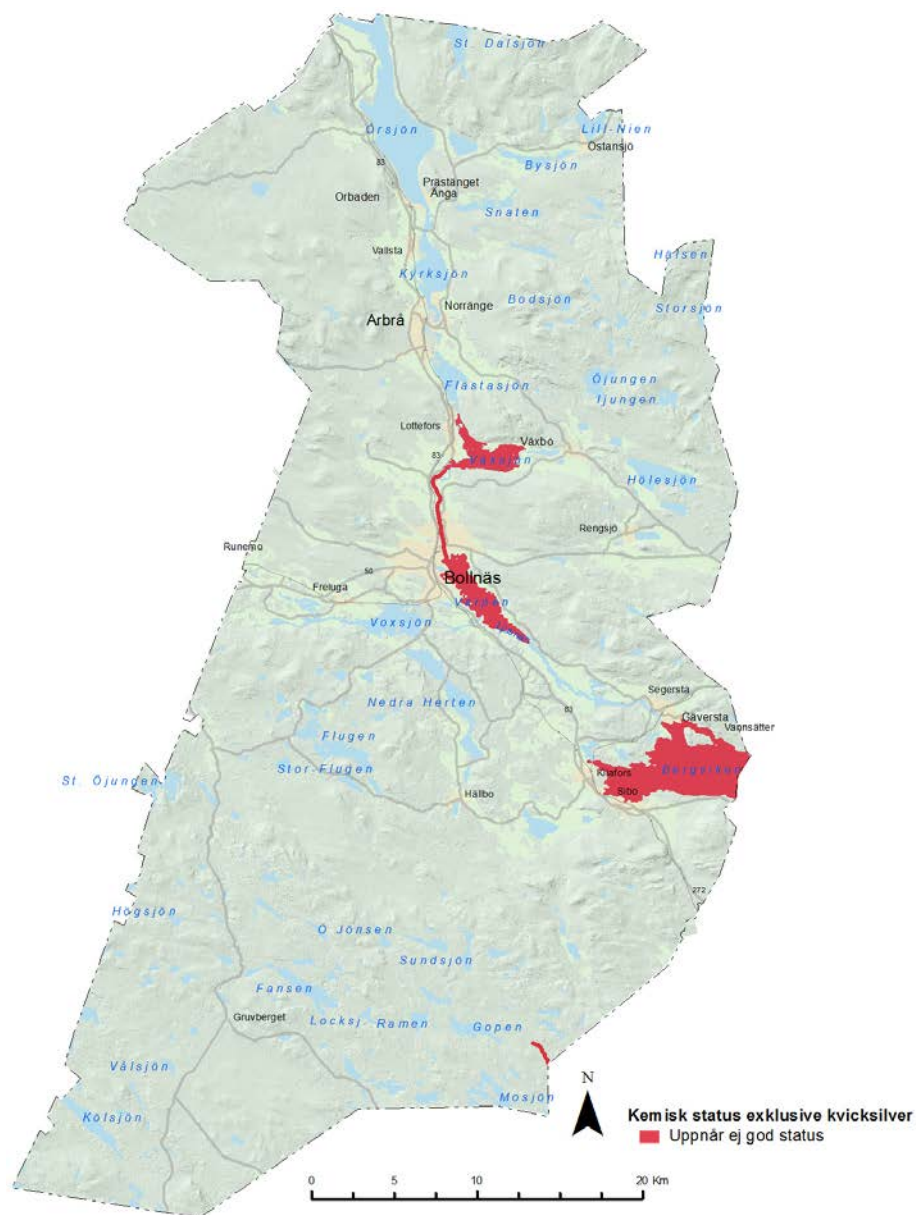

Karta 2. Sjöar och vattendrag med övergödningproblematik i Bollnäs kommun

Kemisk status bedöms utifrån förekomsten av ett antal förorenande prioriterade ämnen specificerade i EUs vattendirektiv.

Vad gäller kemisk status är statusen mestadels god i sjöar och vattendrag - om man undantar parametern kvicksilver. Den främsta anledningen till att kvicksilverhalterna i vattnet är för höga i Sverige generellt är internationella luftnedfall. Trots Sveriges insatser för att minska utsläppen av kvicksilver går det ej att förvänta någon förändring inom en snar framtid.

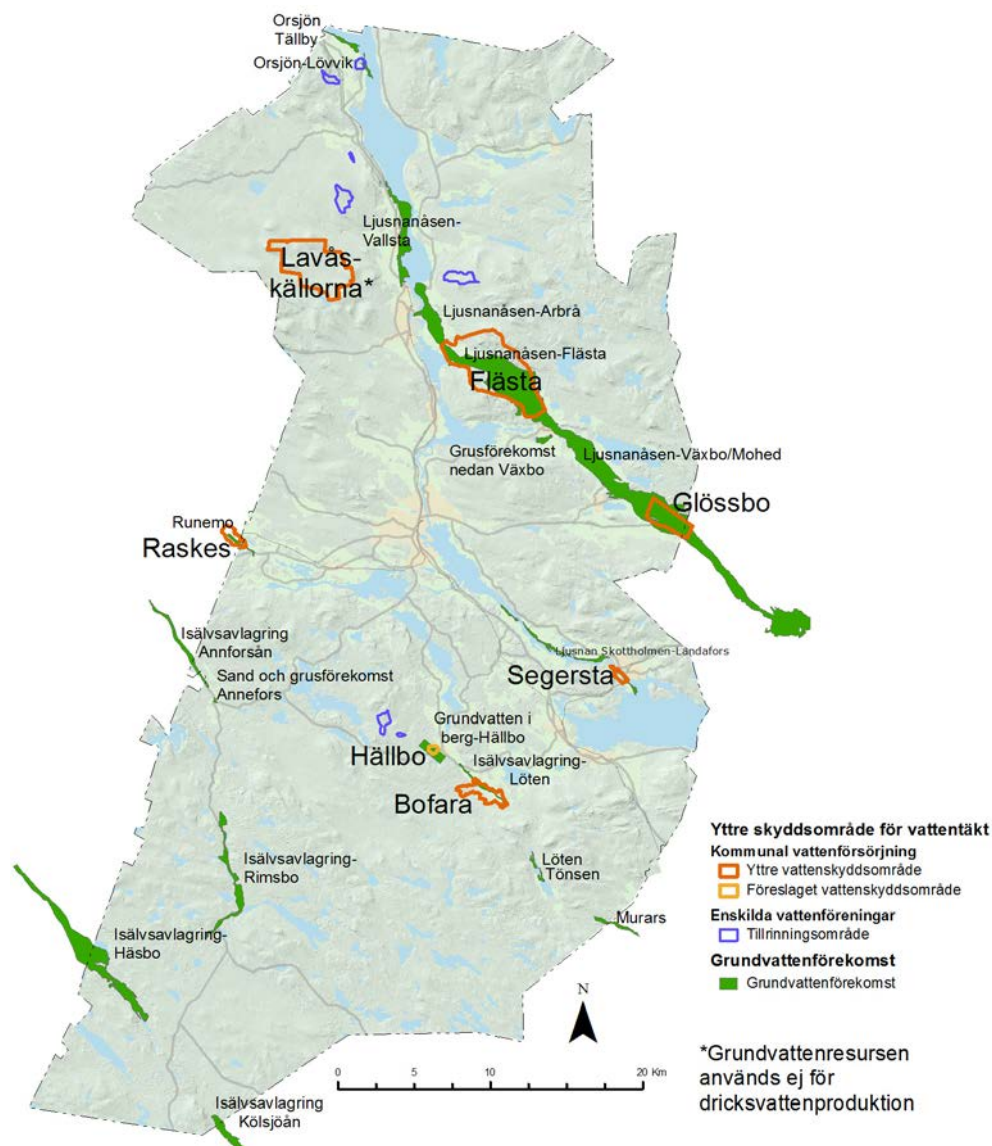
Den kemiska statusen i Växsjön och Varpen samt Ljusnan däremellan uppnår dock ej god status även om kvicksilver undantas. Dessa ytvatten är påverkade av miljögifter, framförallt har miljögiftet Tributyltenn påvisats, vilket bl.a har sitt ursprung från numera förbjudna båtbottenfärger samt från skogs- och pappersindustrin. I Bergviken har ett flertal miljögifter identifierats såsom blyföreningar och polyaromatiska kolväten.

Karta 3. Kemisk ytvattenstatus, exklusive kvicksilver i Bollnäs kommun.

Grundvatten

De identifierade grundvattenresurserna i kommunen har alla god kemisk status och god kvantitativ status. Grundvattenresurserna redovisas nedan på karta 4.

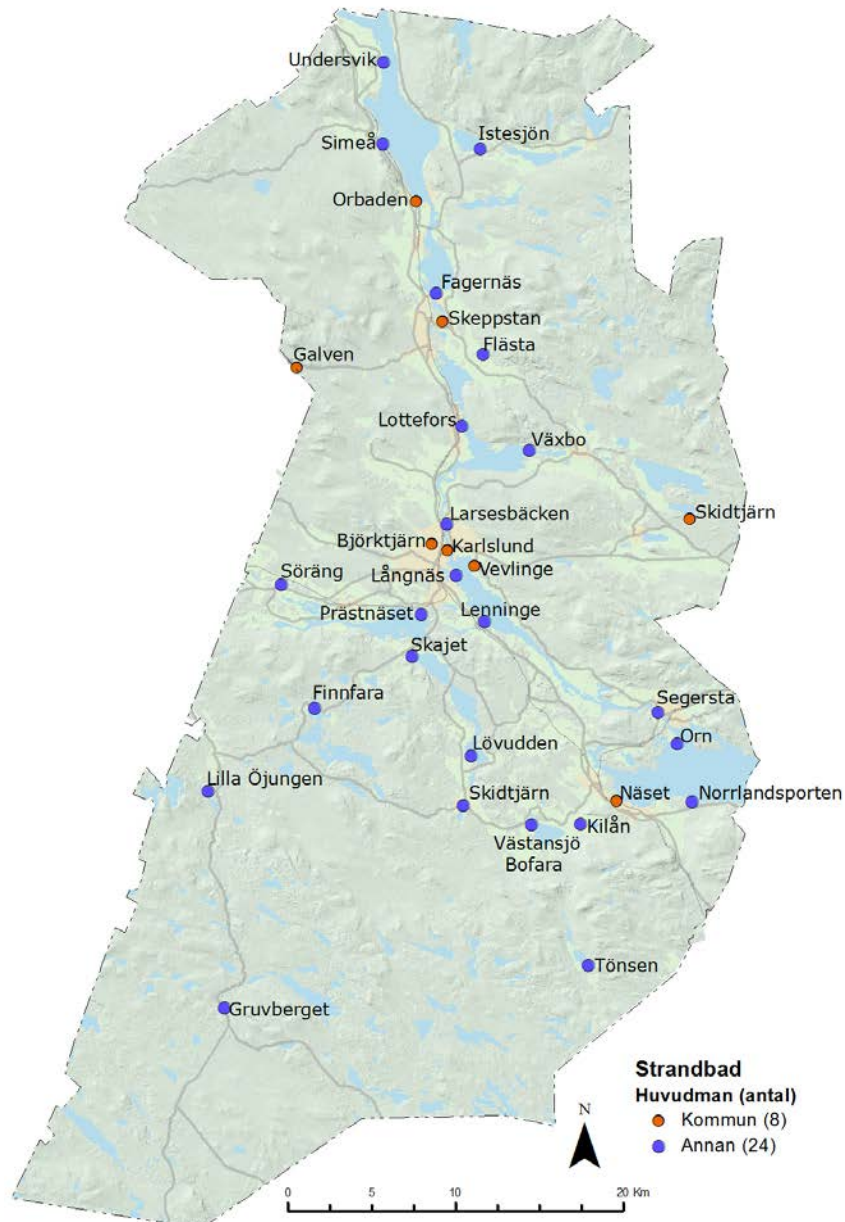

Karta 4. Grundvattenresurserna i Bollnäs kommun, gröna fält, har god grundvattenstatus (Kartan är reviderad manuellt utifrån Länsstyrelsens material efter provtagning utförd av Bollnäs kommun)

Känsliga recipienter

Strandbadvatten

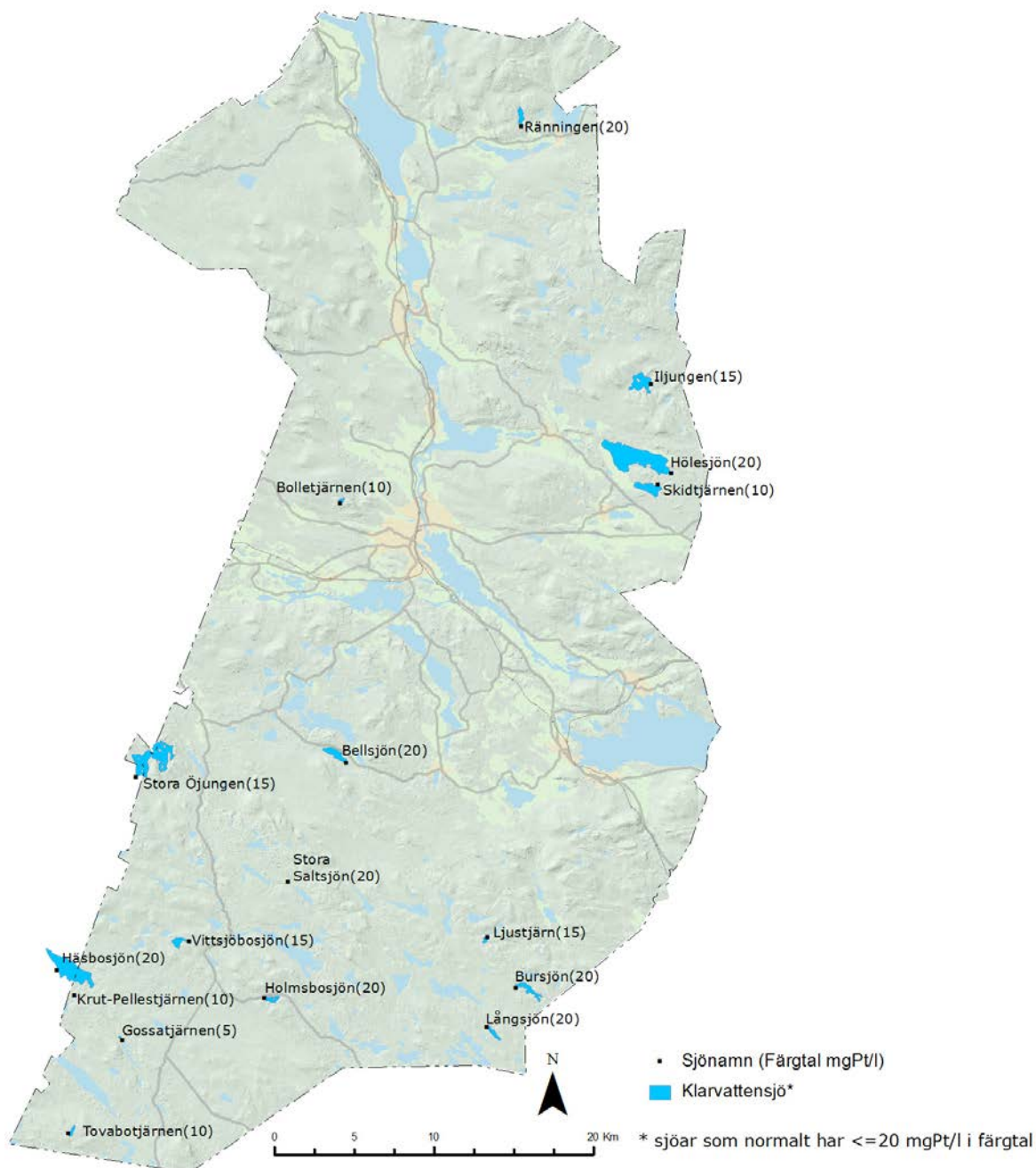
På karta 5 redovisas samtliga badplatser där provtagning sker. Badvattenkvaliten är överlag bra alternativt utmärkt i Bollnäs kommun.

Karta 5. Badplatser där provtagning sker i Bollnäs kommun

Övriga känsliga recipienter

I Bollnäs kommun finns sjöar som är extra skyddsvärda då de av miljökontoret i Bollnäs kommun definierats som klarvattensjöar. Se nedan karta 6.

Karta 6. Klarvattensjöar i Bollnäs kommun

Grundvattenresurser

Skyddsvärda grundvattenresurser

En av de större identifierade grundvattenresurserna i kommunen är den norra delen av Ljusnanåsen. En mindre identifierad grundvattenresurs är Skottholmen-Landafors längs Ljusnan söder om Bollnäs.

De identifierade större grundvattenresurserna redovisas på karta 4 i kapitel 3.1.2.

Vattenskyddsområden

För de kommunala vattenverken i Flästa, Glössbo, Segersta och Löten finns vattenskyddsområden med föreskrifter upprättade. Beträffande Hällbo vattenverk pågår arbetet med att upprätta vattenskyddsområde och föreskrifter.

För fem större vattenföreningar (Hå, Gruvberget, Norränge, Lövvik-Offerberg, Simeå samt Undersvik) som var och en försörjer 50 permanentboende personer eller fler med dricksvatten har samhällsbyggnadskontoret upprättat kartor där tillrinningsområdena för vattentäkterna markerats. Inga skyddsföreskrifter är fastställda för dessa områden. Kartorna används i kommunens planering och tillsyn samt som informationsmaterial för ex skogsbruket.

Kommunala vattenverk samt de större vattenföreningar som nämns ovan omfattas av livsmedelsverkets dricksvattenkungörelse SLVFS 2001:30 vilket bl.a. innebär regelbunden och förebyggande kontroll av dricksvatten och vattenverk så att gränsvärdena i lagstiftningen inte överskrids.

Mindre gemensamhetsanläggningar för dricksvatten som försörjer färre än 50 permanentboende personer med dricksvatten omfattas inte av livsmedelsverkets lagstiftning.

Förfrågan om anslutning till kommunalt dricksvatten har inkommit till kommunen på senare tid, från vattenförening som fått kvalitetsproblem med sin vattentäkt. Det är komplicerat för en vattenförening att driva ett litet men avancerat vattenverk, t ex vid behov av rening av uran.

Samtliga vattenskyddsområden redovisas på karta 4 i kapitel 3.1.2.

FRAMTIDA UTVECKLING

Befolkningsutveckling

Kommunen har idag ca 26 000 kommuninvånare. Inom kommunen finns målet att öka invånarantalet till 27 000 till år 2018.

Kommunen har de senaste tio åren haft stabil befolkningsutveckling med ett i stort sett oförändrat invånarantal. En säker trend är att antalet äldre kommer att bli fler. Om knappt tio år kommer antalet invånare över 80 år att börja öka kraftigt.

Planerad ny bebyggelse

Översiktsplanearbetet pågår i Bollnäs kommun och nedanstående fokus vad gäller planerad ny bebyggelse är att förvänta.

- Förtätning av befintliga bebyggelsestråk längs Ljusnan – Voxnans dalgångar.
- Förtätning av befintliga tätorter vid järnvägsstationerna i Arbrå, Vallsta, Bollnäs och Kilafors.
- Strandnära bebyggelse avses framförallt att möjliggöras i Ljusnans och Voxnans dalgångar, i s.k. LIS- områden (landsbygdsutveckling i strandnära läge).
- Potentiella LIS-områden har inventerats och diskussion pågår inom ramen för översiktsplanearbetet. Dessa ligger alla inom 7 km från kommunen och grannkommuners servicenoder; Alfta, Kilafors, Segersta, Rengsjö, Vallsta och Arbrå. I respektive framtida LIS-område kommer en VA-utredning att behövas. Områdena redovisas på karta 8 i kapitel 5.2.1.

Framtida krav på VA-försörjningen utanför verksamhetsområde

Där det finns eller planeras bebyggelse i ett större sammanhang, har kommunen, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön, skyldighet i enlighet med § 6 i Vattentjänstlagen att anordna allmänna vatten- och avloppslösningar.

Utanför verksamhetsområdena finns idag både enskilda vatten- och avloppsanläggningar samt enskilda gemensamma anläggningar.

Allteftersom inventeringar genomförs av enskilda avlopp i Bollnäs kommun kommer krav ställas på att dessa uppfyller gällande lagstiftning.

För de icke-kommunala gemensamma dricksvattentäkterna och vattenföreningarna kommer det att eftersträvas att samtliga uppfyller de lagkrav som gäller för enskild dricksvattenförsörjning.

Framtida krav på VA-försörjningen inom verksamhetsområde

Reningsverk

Nya och förändrade krav samt att reningsverkens byggnader och processer kontinuerligt behöver ses över kan innebära omfattande ombyggnation.

Häggesta reningsverk är föremål för en större ombyggnation och renovering. Delar av ombyggnaden påbörjas 2014.

Vattenverk

Vid Västansjö vattentäkt i Kilafors, påbörjas en ombyggnad till s.k markoxidation under 2014. Detta är för att motverka problemen med manganutfällning på vattenledningsnätet. Under utredningen inför ombyggnaden konstaterades också att grundvattentäkten är tillräcklig.

Befintliga grundvattentäkter ska skyddas och en ny reservvattentäkt ska utses.

Ledningsnät

Det finns ett behov av att, inom verksamhetsområdet, årligen förnya ledningsnätet (vatten och spillvatten). Även nya krav kan i framtiden påverka behovet av förnyelse och därmed förnyelsetakten.

Helsingevattens mål är att bygga om 1 % av totala ledningsnätet/år och att snittet på senaste 3 årens antal vattenläckor inte överskrids.

Dagvatten

Klimatförändringar och ökade nederbörds mängder (bland annat fler intensiva lokala regn) kan komma att innebära nya krav på dimensionering av ledningsnätet för att inte dramatiskt öka antalet översvämningar i tätbebyggda områden.

Eventuellt kan ny lagstiftning och vägledande domar ställa krav på att dagens dagvattensystem måste byggas ut och förstärkas. Även nya och större krav på rening av dagvatten från tätorter kan göra att dagvattensystemet måste utvecklas.

Vid större saneringar är målet att dagvattenledningsnätet byggs ut och att förbindelsepunkter skapas till berörda abonnenter.

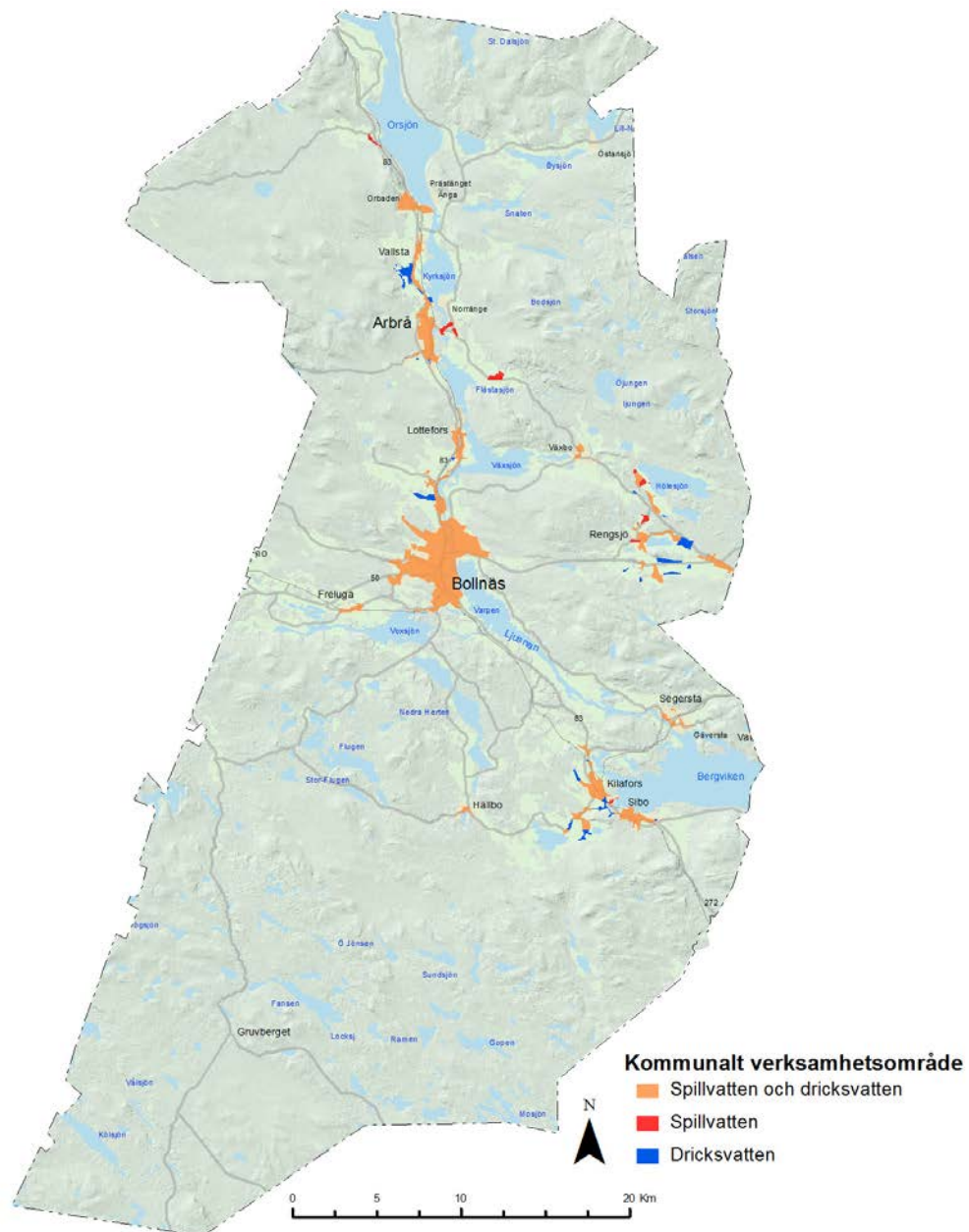
TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Inom verksamhetsområde

Vatten- och avloppsförsörjning

Kommunala verksamhetsområden

I Bollnäs är ca 60 % av befolkningen anslutna till kommunalt vatten och avlopp. På nedanstående karta 7 redovisas de kommunala verksamhetsområdena för dricksvatten och spillvatten.

Karta 7. Verksamhetsområdenas utbredning i Bollnäs kommun.

Dricksvattenförsörjning

I Bollnäs kommun finns 5 vattenverk. Det finns idag inga reservvattentäkter i Bollnäs kommun. Utredningar för en eventuellt reservvatten pågår.

Vattenverk	Flästa	Glössbo	Segebersta	Löten	Hällbo
Försörjningsområde	Bollnäs, Freluga, Lottefors, Arbrå, Vallsta	Växbo, Rengsjö, Höle, Glössbo	Segebersta	Kilafors, Sibö, Hanebo kyrkby	Hällbo
Tillstånd enligt vattendom (pe)*	45 000	3 400	300 Dom saknas	4 000	100 Dom saknas
Kapacitet vattenverk (pe)*	x	x	x	x	x
Antal anslutna (pe)*	18703	1167	186	1938	79
Debiterad mängd (m ³ /år)	1 194 674	74 550	11 912	123 759	5 029
Vattenskyddsområde	Flästa 2005-01-14	Glössbo 1977-12-02 (Rev. pågår)	Landafors 1977-06-13	Västansjö 1973-12-06	Hällbo Pågår
Vattendom	1966-08-26	1973-11-15	Nej	1967-05-10	Nej
Vattentillgång	God	God	God	God	Ej god
Råvattenkvalitet	God	God	God	Ej god	Ej god
Behandling	UV-ljus, lut (PH)	UV-ljus, kalkmassa (PH)	UV-ljus, kalkmassa (PH)	UV-ljus, kalkmassa (PH)	UV-ljus, radonfilter, flouridfilter
Reservvattentäkt	Finns ej	Finns ej	Finns ej	Finns ej	Finns ej
Övriga förutsättningar och begränsningar		2 nya borrhål planeras	Viss ytvattenpåverkan vid högt vattenstånd	Ombyggnad (markoxidation), pga mangan problem	Levererar på gränsen till vad som är möjligt

*pe = personequivivalent

Avloppsvattenförsörjning

I Bollnäs kommun finns 10 avloppsreningsverk.

Reningsverk	Häggesta	Arbrå	Kilafors
Försörjnings-område	Bollnäs, Freluga, Lottefors	Arbrå, Vallsta, Orbaden	Kilafors, Sibö, Hanebo Kyrkby
Tillstånd / kapacitet (pe)	30 000	3 250	2 500
Antal anslutna (pe)	15857	2510	1612
Debiterad mängd (m ³ /år)	1 012 884	160 299	102 993
Behandling	Mekanisk, kemisk, biologisk	Mekanisk, kemisk, biologisk	Mekanisk, kemisk, biologisk
Recipient	Ljusnan/Varpen	Ljusnan	Ljusnan/Bergviken
Övriga förutsättningar och begränsningar	Ombyggnad är planerad		

Reningsverk	Segersta	Växbo	Hällbo
Försörjningsområde	Segersta	Växbo	Hällbo
Tillstånd / kapacitet (pe)	400	300	250
Antal anslutna (pe)	196	66	78
Debiterad mängd (m ³ /år)	12 514	4 245	4 969
Behandling	Mekanisk, kemisk	Mekanisk, kemisk	Mekanisk, kemisk
Recipient	Ljusnan/Bergviken	Västersjön	Flugån
Övriga förutsättningar och begränsningar			

Reningsverk	Flästa	Simeå	Rengsjö	Glössbo
Försörjningsområde	Flästa	Simeå	Rengsjö, Höle	Glössbo
Tillstånd / kapacitet (pe)	200	100	800	300
Antal anslutna (pe)	94	70	686	91
Debiterad mängd (m ³ /år)	5 986	4 446	43 797	5 814
Behandling	Mekanisk, kemisk	Mekanisk, kemisk, biologisk	Mekanisk, kemisk	Mekanisk, kalk
Recipient	Vålbergsbäcken/ Kvarnån/Ljusnan	Simeån	Östersjön	Glössboån
Övriga förutsättningar och begränsningar		Nytt reningsverk 2014		

Ledningsnät

Likt övriga Sverige är ledningsnätet gammalt och framförallt utbyggt under 1970-talet och behöver förnyas. En stor del inkommande vatten till reningsverken är inte spillvatten. Felkopplingar på fastigheter och inläckage i gamla ledningar gör att stora mängder rent vatten (regnvatten, dräneringsvatten) når reningsverken. Arbetet med att minska andelen ovidkommande vatten pågår i kommunen.

En större överföringsledning för dricksvatten planeras mellan Vallsta och Orbaden. I samband med detta kommer ledningsnätet i Orbaden att saneras samt verksamhetsområdet i Vallsta att utökas. Kontinuerlig förnyelse av ledningsnätet pågår.

Dagvatten

Sanering pågår av befintligt dagvattenledningsnät. I dagsläget finns inga verksamhetsområden för dagvatten. Utredning pågår kring VA-taxa för dagvatten och att i samband med det ta fram verksamhetsområden för dagvatten.

Utanför verksamhetsområde

Enskilt VA

Allmänt

Förutsättningarna i byarna är skilda med olika bebyggelsestruktur, husstandard och utveckling. Det finns områden i kommunen som har svåra mark- och grundvattenförhållanden. Klimatförändringar med kraftiga regnoväder kan komma att påverka vissa områden negativt avseende vatten och avlopp.

Ca 5000 hushåll ligger utanför de kommunala verksamhetsområdena.

Enskilda avlopp

Inventering och bedömning av enskilda avloppsanläggningars status pågår och utförs av Samhällsbyggnadskontoret. Många är bristfälliga och behöver förnyas eller upprustas. Med anledning av detta förväntas det i framtiden komma förfrågningar från fastighetsägare om möjligheten att ansluta fastigheten till kommunens allmänna VA-anläggning.

Till ytan har ca halva kommunens enskilda avlopp inventerats. De enskilda avlopp som inte har tillstånd eller anmälan har prioriterats vid inventering.

1700 st enskilda avloppsanläggningar saknade tillstånd vid starten av inventeringen. Utav dessa har 610 inventerats. 213 förbud mot utsläpp av orenat avloppsvatten har beslutats. 111 av dessa har åtgärdats. 1090 st kvarstår och planen är att inventera 200 st per år.

Statistik från inventeringar i landet i övrigt visar att runt 50 % av de enskilda avloppen behöver åtgärdas. I Bollnäs har hittills ca 1/3 av de inventerade enskilda avloppsanläggningarna fått krav på åtgärder. Bedömning av krav på normal eller hög skyddsnivå för enskilda anläggningar prövas vid respektive tillstånd utifrån rådande förhållanden. Inom Flästa vattenskyddsområde tillåts ej infiltrationsanläggningar.

Enskilda dricksvattenbrunnar

I Bollnäs kommun är hälsoskyddsaspekten vad gäller mikrobiologisk påverkan på enskilt dricksvatten en viktig aspekt i tillsynen av enskilda avloppsanläggningar. Enskilda avlopp med bristfällig rening kan förutom att förorena dricksvatten även innebära sanitära problem för omgivningen i form av bl.a. lukts störningar.

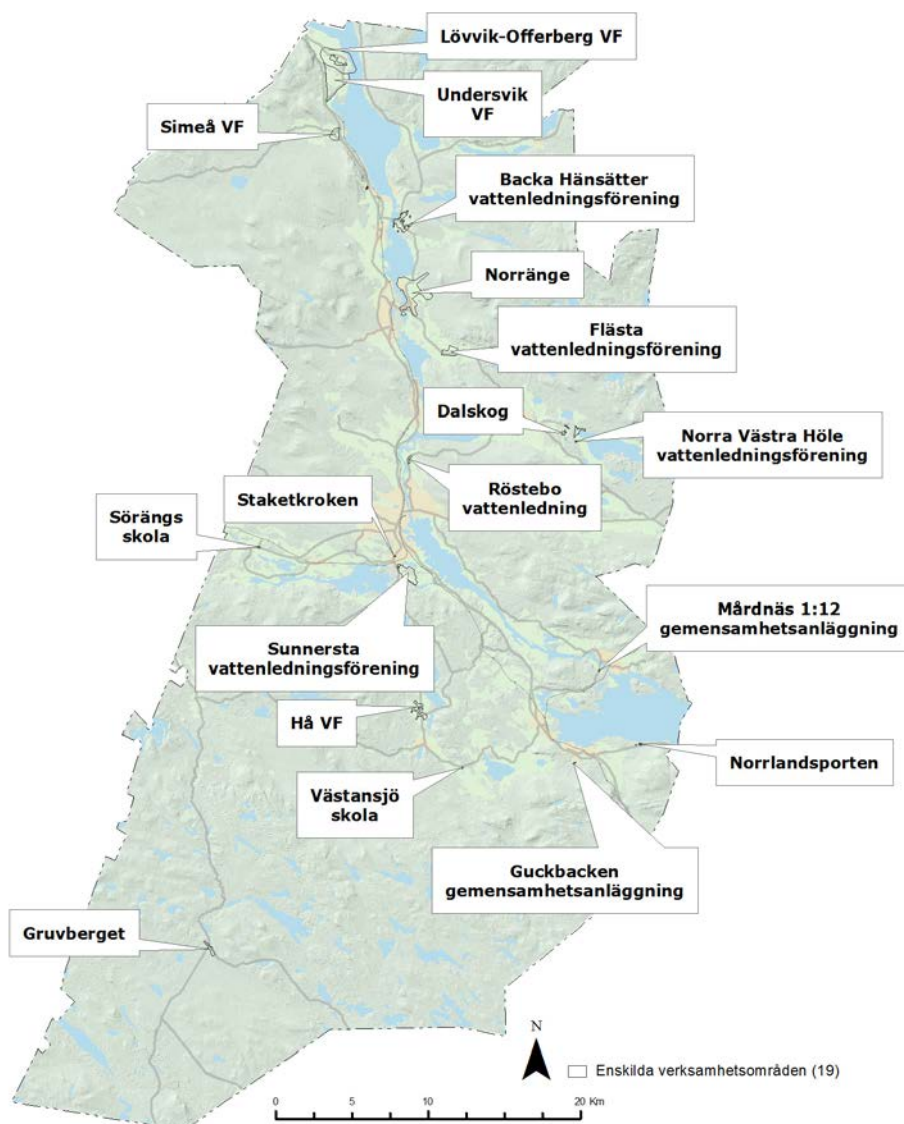
Andra vanligt förekommande problem är förhöjda halter av fluor, uran, radon, järn och mangan i dricksvattnet.

Gemensamhetsanläggningar för vatten och avlopp

I Bollnäs finns ett antal gemensamma anläggningar som drivs av samfällighetsföreningar. Det finns även gemensamma anläggningar som ej drivs av en formellt bildad samfällighetsförening.

En gemensamhetsanläggning är en anläggning gemensam för flera fastigheter som ägs och driftas av en samfällighetsförening. En gemensamhetsanläggning bildas vid en lantmäteriförrättning. Då bestäms regler för hur fastigheterna ska samverka för att bygga, sköta och fördela kostnader för anläggningen.

På karta 8 nedan finns de större gemensamma anläggningarna för dricksvattenförsörjning, avlopprening och ledningsnät i Bollnäs kommun placerade geografiskt.

Karta 8 Gemensamma anläggningar i Bollnäs kommun

Gemensamhetsanläggningar dricksvatten

Nedan följer en sammanställning över de större gemensamhetsanläggningarna för vatten i Bollnäs kommun.

Förening	Antal anslutna Eller offentlig verksamhet	Behandling	Omfattas av livsmedels-lagstiftning
Hå VF	> 50 personer	pH justering	Ja
Gruvbergets VF	>50 personer	Radonfälla fluor och uranfilter	Ja
Norränge VF	150 personer	pH justering, radonfälla, UV-desinfektion	Ja
Lövvik-offerberg VF	>50 personer	pH justering	Ja
Simeå VF	>50 personer	pH justering	Ja
Sörängs skolas vattenverk	Offentlig verksamhet	Fluorfilter	Ja
Undersviks VF	>50 personer	pH justering	Ja
Västansjö skolas vattenverk	Offentlig verksamhet	Radonfälla, fluor och manganfilter	Ja

I kommunen finns ett trettiotal mindre gemensamhetsanläggningar för dricksvatten. De sköter sina vattentäkter och ledningsnät själva och omfattas inte av livsmedelslagstiftningen.

Vanliga förekommande problem med dricksvattnet för gemensamhetsanläggningar och enskilda brunnar är ex surt vatten(lågt pH) som kan orsaka korrosion på ledningar, järn och mangan som försämrar smak. Radonavskiljare installeras ofta för vatten från borrhållsbrunnar. På senare tid har även problem med förhöjda halter av uran noterats inom kommunen.

Förfrågningar om kommunalt dricksvatten har inkommit till kommunen på senare tid, från vattenföreningar som fått kvalitetsproblem med sin vattentäkt. Det är komplicerat för en vattenförening att driva ett litet men avancerat vattenverk, t ex vid behov av rening av uran.

Gemensamma anläggningar avlopp

Nedan följer en sammanställning över två större gemensamhetsanläggningar för avlopp i Bollnäs kommun.

Förening	Anslutna hushåll / fastigheter / personer	Kapacitet m3/d	Kvalitet	Kommentar
Norrlandsporten	3 permanent boende + 18 fritidshus	dim 200 pe	slamavskiljning biologisk rening?	beslut länsstyrelsen 1980 o 1991
Gruvberget	3 permanent boende + kriminalvårdens anläggning	24 m3/d 90 pe	kemiskt-biologiskt	nytt ARV 2003-04 beslut mbn 2003

Ledningsföreningar

Nedan följer en sammanställning över samtliga ledningsnätsföreningar i Bollnäs kommun.

Ledningsnätsförening	Vatten / Avlopp	Antal fastigheter	Kommentar
Norra Västra vattenledningsförening Rengsjö + Dalskog	V	6 + 6	
Backa Hänsätter vattenledningsförening Vallsta	V	20	
Orfa stugby Vallsta	V	30	
Flästa vattenledningsförening Flästa	V	160	Årsförbrukning 2013: 32 579 m ³
Röstebo vattenledning Bollnäs	V	218	
Sunnersta vattenledningsförening Bollnäs	V	3	
Staketkroken Bollnäs	V	8	
Mårdnäs 1:12 gemensamhetsanläggning Segebersta	V	3	
Guckbacken gemensamhetsanläggning	V	5	

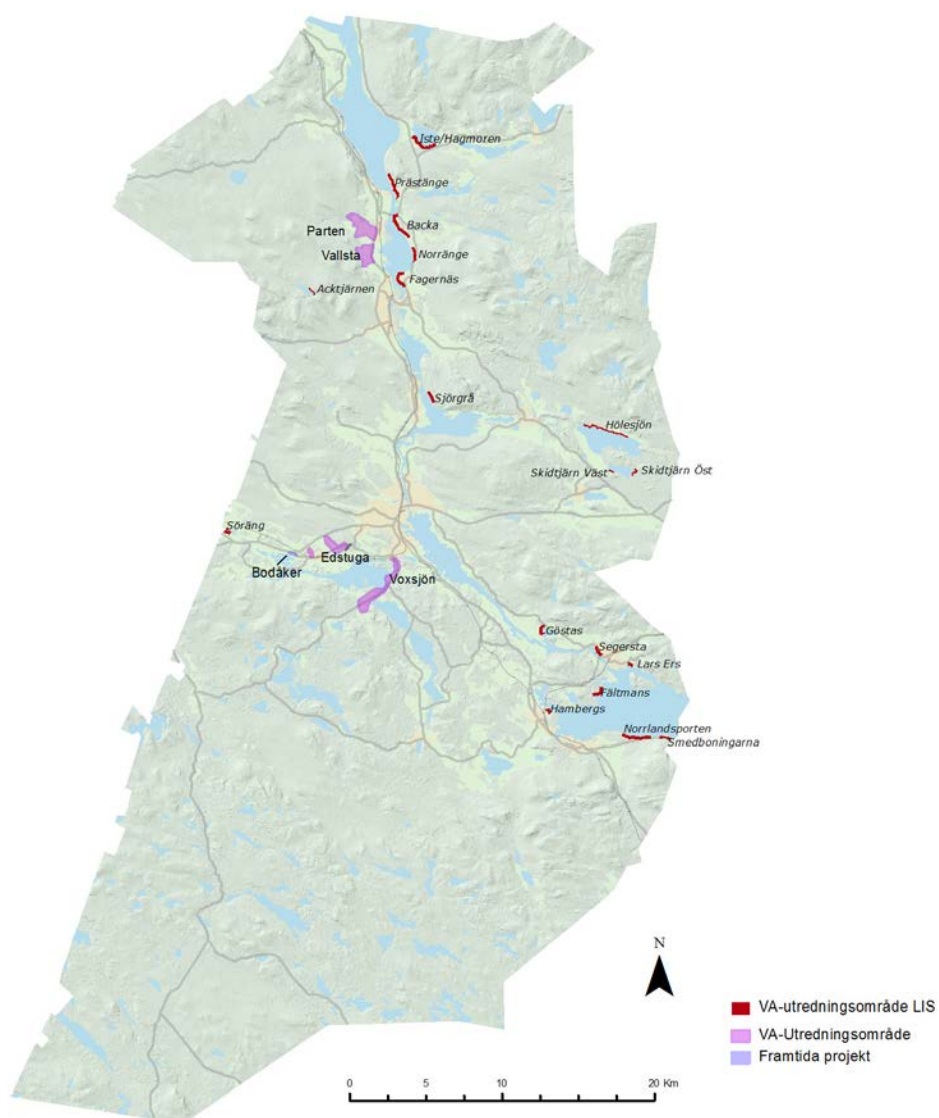
Förutsättningar i VA-utredningsområden

Utanför verksamhetsområdena finns ett antal områden med tätare bebyggelse som kommer att behöva utredas utifall kommunalt VA är aktuellt i framtiden.

VA-utredningsområden kan vara potentiella områden som så som de definieras i § 6. Detta kan vara områden med tät bebyggelse, framtida projekt eller LIS-områden.

Nedan redovisas förutsättningarna för vatten- och avloppsförsörjningen inom respektive VA-utredningsområde. De utvalda VA-utredningsområdena är de områden som i enlighet med § 6 i Vattentjänstlagen kan definieras vara av den karaktären att vatten- och avloppsförsörjningen kan behöva lösas i ett större sammanhang.

På karta 9 nedan har de i Bollnäs kommun identifierade VA-utredningsområden märkts ut geografiskt. Därefter följer en sammanfattning av respektive VA-utredningsområde.

Karta 9 VA-utredningsområden, ljuslila fält, i Bollnäs kommun

Parten	
Antal tomter med bostäder	Totalt 62 fastigheter med bostäder. 79 folkbokförda personer i området
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	46 fastigheter är anslutna till kommunalt dricksvatten. Övriga har enskild dricksvattenförsörjning.
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsomsörjning	Enskilda avlopp inom området, 27 fastigheter är inventerade, av dessa är 18st underkända, 9 st godkända, för en fastighet finns utredningsbehov. Kvar att inventera är 4 fastigheter. 3 st saknar enskilt avlopp enligt taxering. 28 fastigheter har tillstånd för enskild avloppsanläggning och inventeras ej. 19 av tillstånden är äldre än 20 år vilket innebär att dessa anläggningarna är i slutet av sin livslängd
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	–
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Rimlig anläggningskostnad, täcks dock inte av nuvarande VA-taxa.

Edstuga	
Antal tomter med bostäder	Totalt 46 fastigheter med bostäder. 93 folkbokförda personer i området.
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Enskild vattenförsörjning för 45 av fastigheterna, 1 fastighet ansluten till kommunala nätet
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	Risk för påverkan av grundvatten/drucksvatten i området
Avloppsomsörjning	Enskilda avlopp inom området. 20 är inventerade. Av dessa är 9st underkända, 8st godkända, 3 st saknar avlopp enligt taxering. Kvar att inventera är 4st fastigheter. 22 fastigheter har tillstånd för enskild avloppsanläggning. 15 av tillstånden är äldre än 20 år vilket innebär att dessa anläggningar är i slutet av sin livslängd.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	I Edstuga ligger fastigheterna tätt och husen nära vägen vilket försvårar anläggandet av enskilda avloppslösningar.
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Beräkningar om en utvidgning av verksamhetsområde i Edstuga pågår. Anläggningskostnad ca 200 000:- / fastighet, täcks dock inte av nuvarande VA-taxa.

Vallsta, (Hov, Hovsätter)	
Antal tomter med bostäder	Totalt 71 fastigheter med bostäder. 112 folkbokförda personer i området
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	57 fastigheter är anslutna till kommunalt dricksvatten. Övriga är anslutna till en vattenförening.
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	Vattentäkt för föreningen är belägen uppströms bebyggelsen och påverkas ej av enskilda avlopp.
Avloppsförsörjning	Enskilda avlopp inom området. 36 är inventerade. Av dessa är 7st underkända, 24st godkända, för 2 fastigheter finns utredningsbehov. Kvar att inventera är 9st fastigheter. 2 st fastigheter saknar avlopp enligt taxering 24 fastigheter har tillstånd för enskild avloppsanläggning och inventeras ej 17 av tillstånden är äldre än 20 år vilket innebär att dessa anläggningar är i slutet av sin livslängd.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	2 st fastigheter saknar avlopp enligt taxering
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	Högt grundvatten i området, speciellt högre upp i terrängen försvårar anläggandet av enskilda avlopp och kan innebära att sanitära föroreningar påverkar närområdet. Sannolikt påverkas bäckar och vattendrag i området negativt av nämnda förutsättningar.
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	

Voxsjön	
Antal tomter med bostäder	Totalt 124 fastigheter med bostäder. 142 folkbokförda personer.
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Enskild i huvudsak, mindre vattenförening(Ekemyra)
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	Enskilda avlopp inom området. 24 är inventerade. Av dessa är 6st underkända, 16st godkända, för två fastigheter finns utredningsbehov. 14 st saknar avlopp enligt taxering. Kvar att inventera är 24st fastigheter. 61 fastigheter har tillstånd för enskild avloppsanläggning. 32 av tillstånden är äldre än 20 år vilket innebär att dessa anläggningar är i slutet av sin livslängd.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	I vissa delar av bebyggelsen runt Voxsjön går berg i dagen vilket försvårar avloppsrening.
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	I Voxsjön finns bottnar med syrebrist enligt kommunlimnolog vilket kan indikera bl.a utsläpp från enskilda avlopp.
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Hög anläggningskostnad på grund av markförhållanden, täcks inte av nuvarande VA-taxa.

Acktjärnen	
Antal tomter med bostäder	6 fastigheter, ingen folkbokförd
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	Ett vattenskyddsområde ligger i anslutning till området i norr.
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är ungefär 7 hektar stort. Området är inte detaljplanelagt och det är möjligt att komplettera med en småskalig exploatering.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som orimligt hög

Fagernäs	
Antal tomter med bostäder	49 fastigheter, 25 folkbokförda
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Gemensamt dricksvatten via vattenförening till majoriteten inom området
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	Enskilda lösningar för wc, vanligt med permanentboende och avloppsanläggningar anpassade för året runt boende, många fritidshus har sluten tank för wc.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 28 hektar stort Den norra delen av området är detaljplanelagd varav i en av dessa planer finns fyra lucktomter att exploatera. Det finns möjlighet med ny exploatering i södra delen av området utmed strandkanten vid Ljusnan. Dock krävs det utredning om geotekniken på detta område
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som hög

Fältmans	
Antal tomter med bostäder	14 fastigheter, 5 folkbokförda personer.
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 19 hektar stort. Området är inte detaljplanelagt. Det finns en naturvårdsplan på området och dessutom några kraftledningar som går runt området. Det finns möjlighet till vidare exploatering i nordöst.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som orimligt hög

Göstas	
Antal tomter med bostäder	9 fastigheter, 7 folkbokförda personer
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 18 hektar stort med. Området är inte detaljplanelagt och idag är området inte särskilt exploaterat och det är därför möjligt för större exploatering.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som orimligt hög

Hambergs	
Antal tomter med bostäder	2 fastigheter, 2 folkbokförda personer.
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, byg-glovsansökningar etc)	LIS-område. Området är 9 hektar stort. Området är inte detaljplanelagt och inte heller idag exploaterat. Området ligger nära järnvägen mellan Kilafors-Söderhamn. Vid exploatering skulle högst en handfull tomter vara rimligt.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som orimligt hög

Hölesjön	
Antal tomter med bostäder	30 fastigheter, 11 folkbokförda personer
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Enskilt dricksvatten
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	Enskilt avlopp
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, byg-glovsansökningar etc)	LIS-område. Området är 35 hektar stort med. Området är inte detaljplanelagt men ett område med samlad bebyggelse finns i östra kanten. Bebyggelsen är utspridd över området, en stor exploatering av tomter är möjlig. Det går en kraftledning genom hela området på den norra sidan av vägen och de geologiska förutsättningarna bör utredas.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som hög

Iste/Hagmoren	
Antal tomter med bostäder	47 fastigheter, 25 folkbokförda.
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Gemensamt dricksvatten via vattenförening till majoriteten inom området.
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	Enskilda lösningar för wc, vanligen sluten tank via fritidshus.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringsstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 41 hektar stort. Området i öster är delvis detaljplanelagt och inom den detaljplanen finns två oexploaterade tomter redo att bebyggas. Det är möjligt med en större kompletterande exploatering.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som orimligt hög

Lars-Ers	
Antal tomter med bostäder	9 fastigheter, 5 folkbokförda
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringsstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 8 hektar stort. Området är inte detaljplanelagt men i närheten av området finns två områden med samlad bebyggelse. Det är möjligt med en mindre kompletterande exploatering.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som rimlig

Norlandsporten	
Antal tomter med bostäder	49 fastigheter, 12 folkbokförda personer
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 40 hektar stort. Delar av området är detaljplanelagda. Den östra delen av området ligger även inom naturvårdsplan. Det är möjligt med en större kompletterande exploatering, dock bör fornlämningarna som finns i området beaktas.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som orimligt hög

Norränge	
Antal tomter med bostäder	19 fastigheter, 1 folkbokförd person
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Gemensamt dricksvatten via vattenförening till majoriteten inom området.
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	Enskilda lösningar för wc, vanligen sluten tank vid fritidshus.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 18 hektar stort Delar av området är detaljplanelagt och hela området ligger inom naturvårdsplan. Det är möjligt med kompletterande exploatering, hänsyn ska tas till kraftledningen.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som hög

Segersta	
Antal tomter med bostäder	13 fastigheter, 18 folkbokförda
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 15 hektar stort Området är inte detaljplanlagt men delar av det ligger inom samlad bebyggelse. Dessutom ingår området i naturvårdsplan. Delar av området är exploaterat men det är möjligt med kompletterande exploatering i området.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som rimlig

Smedboningarna	
Antal tomter med bostäder	5 fastigheter, inga folkbokförda.
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 12 hektar stort Området är inte detaljplanlagt. Delar av LIS-området ligger inom område med naturvårdsplan. Idag är delar av området exploaterat men det är möjligt att kompletterande exploatering.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som orimligt hög

Skidtjärn Väst	
Antal tomter med bostäder	Två fastigheter, inga folkbokförda.
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 4 hektar stort. Området är inte detaljplanelagt och det är inte mycket bebyggelse. Mindre komplettering av befintlig bebyggelse är möjlig.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som hög

Skidtjärn Öst	
Antal tomter med bostäder	11 fastigheter, 1 folkbokförd person
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 7 hektar stort. Området är inte detaljplanelagt. En försiktig komplettering av redan exploaterade områden är möjlig.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som hög.

Sjörgrå	
Antal tomter med bostäder	16 fastigheter med bostäder, 12 folkbokförda
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 15 hektar stort. Ungefär halva området är detaljplanelagt och enligt DP finns 5-10 lucktomter för exploatering. Andra halvan av området är till större delen exploaterbar men en kraftledning hämmar delar av området.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som hög.
Prästänge	
Antal tomter med bostäder	60 fastigheter, 19 folkbokförda personer
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Gemensamt dricksvatten via vattenförening till majoriteten inom området
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	Enskilda lösningar för wc, vanligt med permanent boende och avloppsanläggningar anpassade för åretruntboende, många fritidshus har sluten tank för wc.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 34 hektar stort. Området är detaljplanelagt och enligt planen finns två ytterligare tomter att exploatera i området. Det är möjligt med kompletterande exploatering i södra delarna av området. Förslag på en utökning av området norrut görs i översiktsplanen för att möjliggöra en större exploatering av området.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som hög.

Backa	
Antal tomter med bostäder	25 fastigheter, 20 folkbokförda personer
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	Kommunalt dricksvatten i huvuddelen av området,
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	Året runt lösningar för avlopp men även fritidshus med sluten tank.
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är 41 hektar stort med Föreslagen detaljplan anger 12 tomter.
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	

Bodåker	
Antal tomter med bostäder	
Andel fritidshus-permanentboende	
Dricksvattenförsörjning	
Kommentar (kvantitet, kvalitet, risk för påverkan)	
Avloppsförsörjning	
Andel (%) fastigheter med godkänt avlopp	
Kommentar	
Recipient/Naturmiljö (känslighet)	
Övrigt (Exploateringstryck, bygglövsansökningar etc)	LIS-område. Området är ännu inte detaljpanelagt men ett intresse finns att exploatera upp till 20 tomter
Förutsättningar för kommunalt VA (intresse, anläggningskostnad)	800 meter från exploateringsområdet till anslutning för kommunalt VA. Kostnad för anslutning till kommunalt VA bedöms som rimlig

Industrier och deponier

Vattenskyddsområdena har inventerats och riskbedömts avseende enskilda och kommunala avlopp, industrier (asfaltverk i Flästa vattenskyddsområde) deponier, jordbruk-djurhållning, vägar-vägsaltning, transport av farligt gods mm.

Exempelvis har:

- Bristfälliga avlopp åtgärdats i vattenskyddsområdena
- Transport av farligt gods förbjudits genom Flästa vattenskyddsområde
- Under 2015 kommer råvattenbrunnar flyttas så att de ej kan påverkas av förorening från tankbil med olja eller andra kemikalier vid olycka på väg.

Samhällsbyggnadskontoret hanterar risker för grundvattnet i kommunala vattenskyddsområden via miljötillsyn och planering.

Dagvatten

I byområdena utanför de centrala delarna måste den enskilde fastighetsägaren ta ansvar för dagvattnet. Delvis utbyggt dagvattennät finns i Bollnäs, Arbrå, Kilafors, Rengsjö och Vallsta men inget verksamhetsområde finns upprättat. Riktlinjer för hur dagvattenfrågorna ska hanteras i kommunen behöver tas fram.

BILAGA 1.

Styrande dokument och lagstiftning

I denna bilaga sammanfattas de viktigaste lagarna som rör VA-planeringen. Av dessa är vattentjänstlagen, anläggningslagen, plan- och bygglagen och miljöbalken viktigast

Vattentjänstlagen (Lag om allmänna vattentjänster 2006:412)

I kommunens VA-verksamhet är verksamhetsområden ett centralt begrepp. De anger inom vilka geografiska avgränsningar kommunen har tagit som sitt ansvar att lösa vatten- och avloppsförsörjningen.

Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) beskriver kommunens skyldighet att anordna vatten- och avloppslösningar inom verksamhetsområden. Det är kommunens ansvar att bestämma de verksamhetsområden där vattentjänsterna skall anordnas och att se till att behovet tillgodoses genom allmänna VA-anläggningar. §6 i Vattentjänstlagen lyder:

”Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

- 1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vatten tjänsterna behöver ordnas, och*
- 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va- anläggning.”*

Allmänna va-tjänster skall tillhandahållas genom va-anläggningar som kommunen äger eller har ett rättsligt bestämmande inflytande över. Tillsynsmyndighet enligt lagen om allmänna vattentjänster är länsstyrelsen.

Anläggningslagen (Anläggningslagen 1973:1149)

Enligt denna lag kan gemensamhetsanläggning inrättas som är gemensam för flera fastigheter och som tillgodoser ändamål av stadigvarande betydelse för dem. Fråga om gemensamhetsanläggning prövas på uppdrag av lantmäterimyndighet.

Plan- och bygglagen (Plan- och bygglagen 2010:900)

Plan- och bygglagen är starkt kopplad till kommunernas VA-planering. Den innehåller bestämmelser om planläggningen av mark, vatten och byggande. Syftet är att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden samt en god och långsiktigt hållbar utveckling.

Ett av plan- och bygglagens viktigaste verktyg är kommunens översiktsplan. Den ska redovisa hur kommunen planerar att använda mark och vattenområden inom kommungränserna. Hittills har fokus i översiktsplaneringen riktats mot markanvändningen. En kommunal VA-plan är tänkt att förbättra de avvägningar som görs i översiktsplanen så att vattenfrågorna lyfts fram tydligare än vad som annars skett.

Miljöbalken (1998:808)

Syften med miljöbalken är att eftersträva en hållbar utveckling med ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv. Den innehåller både allmänna hänsynsregler och precisa bestämmelser som har stort inflytande i VA-planeringen.

Med stöd av miljöbalken formuleras lokala hälsoskyddsföreskrifter, som i sin tur innehåller en mängd bestämmelser om provning, tillsyn och kontroll av hälso- och miljöfarliga verksamheter.

Enligt miljöbalken och PBL har kommunerna möjlighet att synliggöra vattenresurserna med översiktspla-

ner, detaljplaner och områdesbestämmelser. En kommunal VA-plan lyfter fram vattenfrågorna i planeringsarbetet.

Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten

Sverige har införlivat EU direktiv om dricksvatten i föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2005:10).

Dricksvattenföreskrifterna innehåller bland krav på:

- Beredning och distribution
- Egenkontroll
- Parametrar som ska undersökas
- Provtagnings- och amnalsfrekvens
- Åtgräder vid försämrade vattenkvalitet
- Information
- Kvalitetskrav i form av gränsvärden

Reglerna gäller inte för dricksvatten från vattenverk som levererar mindre än 10 m³ per dag eller försörjer färre än 50 personer. Levereras dricksvatten som en del av kommersiell eller offentlig verksamhet gäller dricksvattenföreskrifterna oavsett hur lite vatten som produceras.

Livsmedelsverkets råd om enskild vattenförsörjning

Från 1 januari 2014 ansvarar livsmedelsverket för information och rådgivning om enskilda dricksvattenanläggningar.

Den som har en enskild dricksvattenanläggning ansvarar för vattenkvaliteten och för att hålla anläggningen i bra skick.

Enskild dricksvattenförsörjning omfattas alltså inte av Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten. Den som har egen anläggning och använder vattnet från den i följande verksamheter omfattas dock i de flesta fall av dricksvattenföreskrifterna:

- Livsmedelsverksamhet, till exempel restaurang, livsmedelsproduktion, café
- Offentlig verksamhet, till exempel skola, vårdhem
- Kommersiell verksamhet, till exempel hotell, uthyrning av stugor

Om brunnen eller vattenverket producerar 10 kubikmeter dricksvatten per dygn eller mer eller om minst 50 personer förses med dricksvatten omfattas också verksamheten av dricksvattenföreskrifterna.

Miljömål

Nationella miljömål

Grundvatten av god kvalitet

”Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.”

Preciseringar:

- Grundvattnets kvalitet : Grundvattnet är med få undantag av sådan kvalitet att det inte begränsar användningen av grundvatten för allmän eller enskild dricksvattenförsörjning.
- God kemisk grundvattenstatus: Grundvattenförekomster som omfattas av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön har god kemisk status.
- Kvaliteten på utströmmande grundvatten: Utströmmande grundvatten har sådan kvalitet att det bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i källor, sjöar, våtmarker, vattendrag och hav.
- God kvantitativ grundvattenstatus: Grundvattenförekomster som omfattas av förordning-

- en (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön har god kvantitativ status.
- Grundvattennivåer: Grundvattennivåerna är sådana att negativa konsekvenser för vattenförsörjning, markstabilitet eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem inte uppkommer.
 - Bevarande av naturgrusavlagringar: Naturgrusavlagringar av stor betydelse för dricksvattenförsörjning, energilagring, natur- och kulturlandskapet är fortsatt bevarade.

Ingen övergödning

"Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten."

Preciseringar:

- Påverkan på havet: Den svenska och den sammanlagda tillförseln av kväveföreningar och fosforföreningar till Sveriges omgivande hav underskrider den maximala belastning som fastställs inom ramen för internationella överenskommelser
- Påverkan på landmiljön: Atmosfäriskt nedfall och brukande av mark inte leder till att ekosystemen uppvisar några väsentliga långsiktiga skadliga effekter av övergödande ämnen i någon del av Sverige.
- Tillstånd i sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten: Sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten uppnår minst god status för näringsämnen enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön
- Tillstånd i havet: Havet har minst god miljöstatus med avseende på övergödning enligt havsmiljöförordningen (2010:134).

Levande sjöar och vattendrag

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas."

Vattendirektivet och Vattenmyndighetens åtgärdsprogram

År 2000 antog alla medlemsländer i EU det så kallade ramdirektivet för vatten vilket innebär en helhetsyn och ett systematiskt arbete för att bevara och förbättra kvaliteten i våra sjöar, vattendrag, kust- och grundvatten ska ske i alla medlemsländer. Målet är att alla vatten ska nå minst god status under perioden 2015-2027. I förslaget till åtgärdsprogram som riktar sig till kommuner och myndigheter beskrivs de åtgärder som bedöms nödvändiga för att de beslutade miljö kvalitetsnormerna ska uppnås i tid inom vattendistriktet.

Åtgärderna innebär dels att utveckla styrmedel, dels konkreta förbättringar av vattenmiljön. Ett åtgärdsförslag anger att kommunerna, i samverkan med länsstyrelserna, behöver utveckla vatten och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk, kemisk och kvantitativ status.

Vattenmyndigheterna som har till syfte att arbeta med miljö kvalitetsnormer har i åtgärdsprogram 2009-2015 angivit följande;

- Åtgärd 37. Kommunerna behöver, i samverkan med länsstyrelserna, utveckla vatten och avloppsvattenplaner, särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status, god kemisk status eller god kvantitativ status.
- Åtgärd 33. Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.
- Åtgärd 34. Kommunerna behöver inrätta verksamhetsområde med föreskrifter för kommunala dricksvattentäkter som behövs för dricksvattenförsörjningen, så att dricksvattentäkterna långsiktigt bibehåller en god kemisk status och god kvantitativ status.

- Åtgärd 35. Kommunerna behöver tillse att vattentäkter som inte är kommunala, men som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³/dag, har god kemisk status och god kvantitativ status och ett långsiktigt skydd.

Nästa åtgärdsprogram kommer gälla för perioden 2016-2021. Då tillkommer även åtgärdsprogram för havsmiljöförvaltningen och riskhanteringsplaner mot översvämningrisker. VA-planering kommer även under denna period att ses som ett viktigt verktyg för att kommunerna ska kunna uppfylla målet med vattenförvaltningen.